

Glavne turistične znamenitosti

Peš ali s kolesom

Za katerokoli že od obeh možnosti se človek odloči, v vsakem primeru ravna prav: Haloze in Zagorje sta namreč kot naročeni pokrajini za potepanje po njunih slemenih, gričih in dolinicah počasi in peš, pa tudi za nekoliko hitrejše in napornejše poganjanje pedalov kolesa.

Po Halozah in Zagorju je speljanih več kolesarskih poti. Čeprav se precej razlikujejo po svojih težavnostnih in dolžinah, pa je vsaka po svoje zanimiva in privlačna.

Haloška in Zagorska pokrajina – Cerkev Sv. Ane

Za pešačenje pa je zelo primerna Haloška planinska pot od Borla do Donačke gore, ki zahteva kakšne tri dni hoda, kot tudi planinska pot po Ravni Gori in pohodno kolesarska pot Vinica- Cestica, ki gre skozi vinograde na območju Cestice in Vinice do Arboretuma Opeka v Marčanu. Že dobra tri desetletja pa obstaja tudi Haloško-zagorska transverzala, ki so jo v zadnjih letih začeli obnavljati in oživljati. Sicer pa v Halozah ali Zagorju ni treba za vsako ceno iskati zarisane pohodne ali kolesarske poti, saj se popotniku ponuja veliko možnosti, da najde in prehodi povsem svojo pot. Z zemljevidom zlahka določi njen začetek in konec, med njima pa lahko najde nebroj možnosti od čim krajših glavnih do zavitih in dolgih stranskih poti, kjer se bo srečeval z domačini in kjer se mu bo zazdelo, kot da se z njimi že dolgo pozna.

Na vseh teh poteh je urejenih precej turističnih kmetij in vinotočev. Na nekaterih je mogoče pokušati in uživati domače dobrote od kruha, mesa iz tünke, vina, sirov in še česa.

Zbirke

V turistični coni Haloze – Zagorje je odprtih nekaj etnografskih zbirk, ki si jih popotnik lahko ogleda in se v njih seznanja z življenjem in delom tukajšnjih ljudi in njihovo preteklostjo.

Etnografski muzej v Veliki Varnici

Velika Varnica 105

Etnografsko društvo je zbralo in razstavilo najbolj tipične predmete, ki so do nedavnega služili ali pa še služijo ljudem pri njihovih vsakdanjih opravilih in pri dejavnostih, s katerimi se ukvarjajo. Zanimivi so predmeti za obdelovanje zemlje (plugi, brane, mlatilnica), za spravilo in predelavo sadja - od mlinov do kotlov za kuhanje žganja, mlinov za grozdje in druge kletarske opreme. Malokdo še pozna žrmlje, ročni mlin za zrnje; v tej zbirki pa so razstavljeni tudi leseni predmeti od nečk, karničk, loparjev in kar je bilo še potrebnega za peko kruha. Dodali pa so še predmete, ki so jih uporabljali mojstri pri pokrivanju streh s slamo, pa furmani za prevoze težjih bremen od sani za zasnežene bregove in vozov za blatne kolovoze.

Noša v Pobrežju in okolici v drugi polovici 19. stoletja

Pobrežje 104a

Haloška in Zagorska noša

Iz spominov in pričevanj svojih še živečih staršev in starih staršev ter z ohranjenih fotografij so člani Folklornega društva Pobrežje spoznali, razbrali in razvozlali vse posebnosti in zanimivosti kmečke vsakdanje kakor tudi nedeljske praznje noše v svojem kraju. S strokovno pomočjo so izdelali skice, pripravili krojne pole in tudi sešili oblačila iz druge polovice 19. stoletja, ki so se ohranila nekako do prve ali celo druge svetovne vojne. Ker raziskujejo in gojijo tudi plese iz tega obdobja, zdaj v teh oblačilih nastopajo na številnih prireditvah.

Oblačila si je mogoče ogledati v Pobrežju.

Od zrna do kruha

Dravci 4

Kljub gričevnatemu reliefu so nekatere kmetije le imele dovolj zemlje na dovolj ravnih predelih, da so lahko pridelovale tudi žitarice in jim tako zrnja ni bilo treba kupovati.

Etnološka zbirka na Korpičevi kmetiji razgrinja prav takšno haloško domačijo. Ohranila je vse pripomočke od posebnega debla za stepanje žita preko žrmlj pa vse do vseh posod za peko kruha in pripomočkov za njegovo spravljanje v razbeljeno lončeno peč in iz nje. V zbirki so tudi lončene posode za kuho v krušni peči in še vrsta kmečke opreme za vsakdanja opravila.

Pustne maske

Poslančeva domačija, Vareja 12

Korant

V Halozah se je ohranila vrsta pustnih (in drugih izredno zanimivih in prastarih) običajev in seveda cela vrsta pustnih likov in mask. Med njimi je najbolj znan korant, za katerega doslej še noben strokovnjak ni popolnoma nedvoumno razvozlal, od kod se je vzela. Le to vemo vsi, da je demon, ki preganja zimo in napoveduje pomlad. V Halozah je korant ponavadi ena od mask v skupini oračev. Njegova haloška podoba se nekoliko razlikuje od kurenta z bližnjega Ptujkega polja. V zadnjih letih so se haloški kurenti spet začeli bolj uveljavljati.

Oprema koranta (od njegove kape z govejimi rogovi, silnim kožuhom, ježevko in zvonci) je vedno strah in spoštovanje vzbujajoča. V zbirki pa so predstavljeni še drugi pustni liki: orači, hudič, rusa, baba, ki deda nosi...

Vinogradništvo in peka kruha

Športno-rekreacijski center Šumica, Pristava 40a

Laporno gričevje vzhodnih Haloz je kot naročeno za vinograde. Ni naključje, da so leta 1938 pri Sv. Barbari (današnje Cirkulane) v Halozah ustanovili Vinarsko zadrugo, ki je pomagala, pri obnovi nasadov, pri trženju mošta in vina, izobraževala vinogradnike in še kaj.

Od ohranjenih haloških cimpranih hiš je Milan Voglar eno preselil iz Malega Okiča v Pristavo in danes je v njej mogoče videti večino tistega, kar so tukajšnji ljudje uporabljali pri obdelavi vinogradov in pridelavi vina. Ni naključje, da so v hiši še predmeti za peko kruha, saj sta bili skorjica kruha in kozarec domačega vina često celo edini ali glavni obrok revnih Haložanov. Danes pa imajo vsi ti predmeti izjemno pričevalno moč in veliko zgodovinsko vrednost, posebej še, če so razpostavljeni v originalni cimprani haloški hiši.

Razstveni prostor Lepoglavske čipke v Lepoglavi

Lepoglavska čipka – lepota in čaravnost... z njeno izdelavo so začeli Pavlini pred več stoletji v Lepoglavi.

To je nežna čipka, ki jo izdelujejo iz lanenih in bombažnih niti na okroglem trdnem podstavku s parnim številom lesenih kije, tzv. dedeka in batekov. Čipka nastaja na narisani predlogi, niti pa se prepletajo tako, da reliefno poudarjajo oblike posameznega motiva. Motivi pa so v glavnem iz živalskega in rastlinskega sveta.

Lepoglavska čipka – dedek in bateki

Zbirka fotografij fresk "Likovno sporočilo Ivana Rangerja" v Lepoglavi

Ivan Krstitelj Ranger (živel je v 18. stoletju) je poslikal mnoge cerkve na Hrvaškem: cerkev sv. Marije v Lepoglavi, cerkev Snežne Gospe v Belcu, župnijsko cerkev v Remetah, župnijsko cerkev Sv. Jeronima v Štrigovi, Franjevačku lekarno v Varaždinu, kapelico sv. Ivana v Gorici, kapelico sv. Jurja v Purgji, kapelico Matere Božje Snežne v Žarovnici, župnijsko cerkev Vnebovzetja Device Marije v Donji Višnjici, župnijsko cerkev sv. Martina v Donji Voći in župnijsko cerkev sv. Bartola v Kamenici.

Etnografski muzej v Gornji Voći

Voća je zares lepa...čista voda... gozdovi...in zbirka velikih lesenih in kamnitih skulptur, ki so nastale tekom tradicionalnih kiparskih kolonij, ki so vsako leto na temo »Neandretalec in vino«. Skulpture so edinstvene in so razen v muzeju postavljene po celotnem območju Voće, tako da je sestavni del zbirke tudi zunaj.

Znanstveniki trdijo, da je razlika genetskega zapisa med modernim človekom in neandertalcem, ki je živel v jami Špilja Vindija, zelo mala, a manifestirajo se v lastnostih: večji in kompleksnejši možgani in sposobnost razvijanja sofisticiranega jezika.

Gore

Ravna gora

Razpotegnjeni hrbet Ravne gore doseže 660 metrov nadmorske višine in nosi dva planinska domova (Filičev dom in Pusti duh), kjer se je mogoče okrepčati s hrano in pijačo ter tudi prespati.

Ravna gora je poznana po svojem centru za jadrarno padalstvo in po mnogih planinskih pešpoteh. Blizu najvišjega vrha je cerkev sv. Treh kraljev. Z njenega vrha se ponuja edinstven pogled na Trakoščan in celotno turistično cono... Trakoščan je kot na dlani, zazibani zagorski in haloški »bregi« pa so kot zeleni valovi. Ravna gora je zares ravna in zares zelena. Do samega vrha vodi dobra makadamska cesta, po kateri je mogoče z avtom, ... a pravi užitek je pešačiti, planinariti ali se prepustiti jadralnemu padalu.

Donačka gora

Ta 883 metrov visoka gora zaključuje verigo pogorja Karavanke in s svojo izjemno lego in prevlado nad vsem okoliškim gričevjem in hribovjem že od davnine vzbuja strah in spoštovanje ljudem pod njo. V resnici pa je gostoljubna za popotnike, ki se vzpnejo preko njene severne strani skozi 27 hektarov zaščitenega bukovega pragozda na njen vrh. Že v 19. stoletju so nekateri zdravniki iz takrat mondenega zdravilišča v bližnji Rogaški Slatini vzpon na Donačko priporočali svojim strankam kot zdravilen in pomirjujoč blagodejni sprehod v čisti naravi. In do danes se ni nič spremenilo.

Izpostavljena lega je goro ožigosala za zbirališče čarovnic, ki naj bi na vrhu s hudobnim duhom Janžetom plesale, delale točo in seveda uživale v vsemogočih orgijah. V resnici pa je bila na gori v času turških vpadov vedno pripravljena grmada, ki so jo ob nevarnost zažgali in tako širni okolici naznanili, da se bližajo krvoločni bojovníki in da se je treba hitro poskriti.

Na jasi je planinski dom, ki je dobro izhodišče za vzpon na vrh. Nekoliko pod njim pa so jadralni padalci našli izjemno oblikovano naravno mesto za vzletanje s svojimi platnenimi perutmi, s katerimi zaradi ugodnih zračnih tokov pogosto prijadrajo visoko nad vrh gore, čeprav so poleteli z njene sredine. Edino na tej gori na vsem svetu raste Wulfenov netresk, na njej gnezdijo sokoli selci, gora pa premore še vrsto drugih posebnosti.

Arboretum Opeka v Marčanu

Po lepoti in bogastvu rastlinja je to najlepši arboretum med tremi hrvaškimi in eden najbolj bogatih v srednji Evropi. Najdete ga v Marčanu pri Vinici, le 15 km od Varaždina. V parku raste okrog 14 tisoč dreves in grmov, vsaj 200 različnih rastlinskih vrst. Mnoge med njimi so prinesli iz Japonske, Kitajske, s Tibeta, Kavkaza, iz severne Amerike in mnogih evropskih držav.

Med lastniki Opeke je bil najbolj znan grof Marko Bombelles. Njegov stric je bil poročen z bivšo Napoleonovo ženo Marijo Luiso, avstrijsko princeso, njegov oče pa je bil učitelj Franca Jožefa in Maksimilijana Habsburškega.

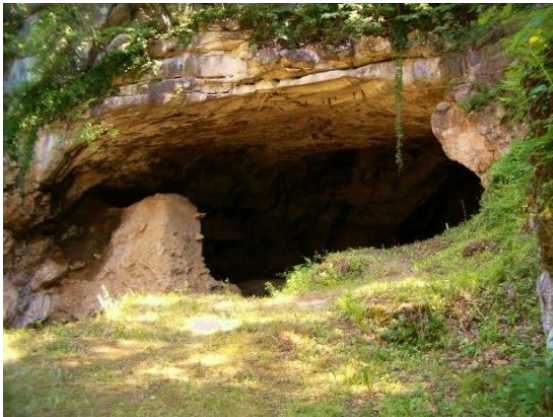
V parku stoji dvorec Opeka. Z njim, z Markom Bombellesom in njegovimi okoliškimi lovišči, še posebej z Zelendvorom, so povezane mnoge zgodbe o evropski in svetovni eliti, ki je sem prihajala s samim cesarjem Francem Jožefom na čelu.

Marko Bombelles je prideloval najboljši burgundec, kletaril šampanjec, zgradil prvo teniško igrišče v tem delu Evrope, ob igrišču zgradil še bazen... Tu so bili doma blišč, romantika, ljubezen... in duha starega časa je mogoče v Opeki občutiti še danes.

Jezero v Arboretumu Opeka

Jama Špilja Vindija pri Donji Voći

Vhod v jamo Špilja Vindija

Najstarejše in svetovno znano najdišče je jama Špilja Vindija v Donji Voći, 30 kilometrov od Varaždina. Vindija je eno največjih in v strokovnih krogih najbolj cenjenih najdišč v tem delu Evrope. Najdbe v njej se raztezajo od paleolitika preko neolitika do ranega srednjega veka. Ostanke okostij iz te votline omogočajo spremljanje razvoja od neandertalca do sodobnega človeka. Našli so ostanke poznih neandertalcev in njihovih orodij. Strokovnjaki ugotavljajo, da so se prav na tem območju srečali pozni neandertalci in višje razviti ljudje.